

Numărul 9. Oradea-mare 28 ian. (12 febr.) 1899. Anul XXXV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe $\frac{1}{2}$ de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Amor și ambițiune.

„... Pentru iubirea-ți mare, un moșoroiu rigid .
.. Ce schimb... ce schimb“ ...

Da, eră atât de crud acest schimb, că inima-i
remănea ca împietrită, ochii pironiți pe crucea de
marmură albă, sticliau împăinginiți de lacrimi...

„... Nimic nu mai am
în aceasta lume, sunt străin
în ea și nepriceput... De
ce nu am tărie să me scap
de ea? Ce mai caut eu aici?
Iubire... S'a dus... s'a
dus... s'a dus... și a re-
mas un moșoroiu... rigid .
.. Un moșoroiu... da...
atâta mai am... atâta...“

— Vino, destul!

Mecanicește se sculă și
se lăsă condus la braț de
prietinul ce-l însoțise plin de
îngrigire și cu temere de
a-l lăsa singur în acest locaș
trist de tot și dureros-dulce
pentru cei ce nesfârșit su-
făr...

— Ovid, nu fi așa nepă-
sător, te rog!

Dar acesta părea a nu
auzi nimic, căci suridea
ca unei fantome și își în-
tindea dornic brațele în
văzduh...

— Apoi iar i se brăzdă frun-
tea și s'auziau șoapte line:
„M'a părăsit infidela, infi-
dela“... și o nouă buimă-
ceală se aședă pe minele-i
duioase.

Acest întristător aspect și confusa purtare, lip-
sită de cunoștință de sine, atingeau greu inima plină
de interesare, de compătimire, a lui Aurel. Vedea lă-
murit că dacă-l va lăsa să se mai frământa astfel, putea
să urmeze o primejdie. Rapidă acțiune și energie se
cerea. Un remediu de definitivă trezire, avea el la sine.
Dar că tocmai la el avea să-l întrebuițeze, asta îl fă-
cea să se cutremure. Un secret

scump și tot odată prea trist,
păstrat cu multă grige, tre-
buiă să destăinuiască.

Îi măria încă hesitarea și
împregiurarea că nu-și pu-
tea da bine seamă dacă face
bine ori ba?

Un cuvânt de tot nevi-
novat și la câte frământări
de minte, febrile, desparate,
nu dă naștere?

Ce trudă neamăsurat mare
este a chibzui cu răceală și
rațional, când toată ființa-ți
e în febere.

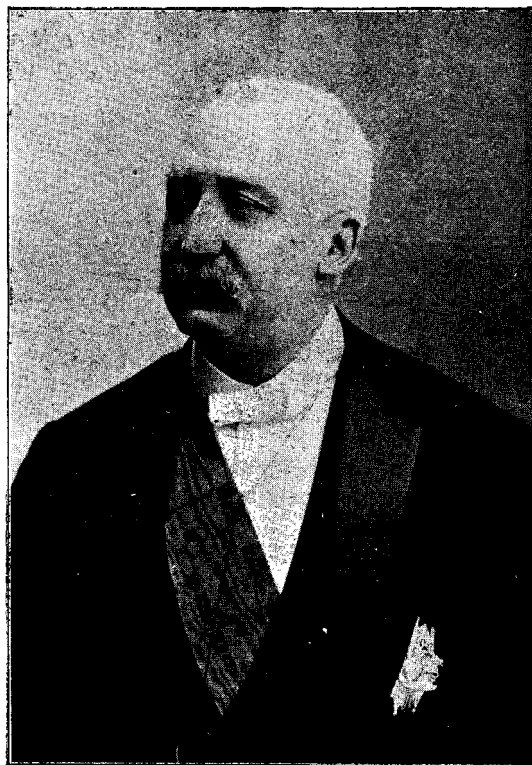
Aurel avu în internu-i o
luptă desperată. A hesită nu
mai putea. Trebuiă trezit din
apatia-i!

Și aproape de a descoperi
secretul, simți cum o insupor-
tabilă greutate îi apăsă
peptul.

Eră temerea de neisbuti-
rea buneii intențiunii și de
zădarnica trădare a secre-
tului.

— Ovid, la ce-ți împui
jalea asta desperată; poate
că nici n'o merită!

— N'o merită, n'o merită,

FELIX FAURE.

— murmură nenorocitul inconștient, neînțelegând rostul vorbelor repetițe și pironindu-și privirea în deșert.

— Da, da. Se poate că Cornelia nu merită să te usuc de dorul ei!

Aurel accentuă rezolut fiecare silabă.

Spăriat înteu, apoi cu nemărginită desoluțiune, îi întoarce atunci Ovid fața-i slăbită, decolorată.

... Ve implor... lăsați-mi cel puțin credința că m'a iubit... nu mi-o răpiți și aceasta...

Cuvinte îngânate, intrerupte din când în când de un greu suspin. Ar fi înduioșat ele și o inimă de piatră, necum cea simțitoare a lui Aurel. Fel de fel de gânduri îi turmenta coplesii creierii. Fără nici un rezultat.

Cum inse îl văd pe Ovid din nou cu ochii rețaciți, supranaturali, căutând în giur de sine, se hotărî la extrem. Fie ce va fi!

În sfârșit ajunseră la locuința lui Aurel. De abia apucară să șadă, acela și încep să-și întrebuințe remedii. Punându-și mâna pe umărul lui Ovid, îl sili să-și vină în orî și să privească la hârtia ce i-o ținea dinaintea ochilor.

O dulce lucire alunecă pe trăsăturile-i obosite.

— Scrisoarea Corneliiei! — Repede i-o smulse din mână și o duse la buze.

— Scump ângerăș; — încep el, — eră așă de tăcut, sfios când îi vorbiam de fericirea noastră. Uneori rezerva-i îmi inspiră temerea că doar nu me iubesc. Tu, Aurel, spu că a scris-o simțindu-și sfârșitul. Oh, scump odor, chiar și în ultimele țî momente ai cugetat la mine, pe care ursita departe l-a ținut de tine. Blăstemată ursită... Dar în sfârșit, aici am cuvintele, ce a voit să mi le adreseze cu limbă de moartel O, ce fericit sînt! Scumpă scrisoare, care chieată ești a-mi împrăscie și ultima îndoială! Căci nu-i așă, mie-mi este adresată... Mie, mie? Cuî altuia ar și putea fi?

Fără să-l mai intereseze câtuș de puțin împrăscierea că scrisoarea ajunsese în mâna prietinelui și nu la a sa, exaltat o acoperi cu sărutări. Încetul cu încetul și lacrimi, primele mântuitoare, se desfăcură de lungel-i gene.

După ce deveni mai liniștit, întinse hârtia lui Aurel.

— Citește-o tu, te rog, ochii nu voiesc a me servi!

Acestuia inse i se încreți amenințator fruntea. O trăsătură amară i se aședă în giurul gurei. Vocea-i luă un timbru nespus de aspru când încep să citească:

— „O fată și un tiner se iubiseră odată, foarte mult. Erau inse ambii sumeți, și prea caprițioși. Reciproc se genau a recunoaște puterea ce o avea unul asupra celuilalt, și nu se puteau hotărî să descopere slăbiciunea lor. Cum inse tinerul din resputeri se nisuiă a-ș ascunde amorul ferbinte, al căruî sclav devenise, fata, jignită în ambițiunea-i, drept răsburare se încredința cu rivalul densusului. În scurt timp i se îvedereă toată mărimea greșelii comise. Dar eră târziu, prea târziu“. Cornelia.

O tăcere penibilă urmă.

Ovid se reculesc mai iute. Se sculă în picioare. Stătura-i eră de tot aplecată, de razem inse nu mai avea trebuință, căci mintea-i se lumine. Nu fără amărăciune întinse mâna de adio lui Aurel, carele cu greu se restaură de sub povara dureroasei datorinți executate.

— Ea nu m'a iubit. N'am avut nimic, n'am perdut nimic. Că mi-ai deschis ochii, frate, îți mulțumesc. Nu sînt supărat, crede-me. Și se depărta.

Într'un târziu, împins de dor să ceară iertare de la iubita, că o trădase, din convingere de a face astfel un bine prietinelui, pentru care simțise sinceră simpatie și milă, Aurel grăbi spre cimiter.

Aici îl ajunse o crâncenă lovitură.

La crucea iubitei „lor“ se află întins un cadavru. În mână ținea o ședulă cu inscripția:

„Când n'ai „nimic“ ce părăsi, te părăsește viața“.

VIOARA DIN BIHOR.

Romanța sărutării.

Ađl iubirei se închină

Ale mele cugetări;

Ah! mi-e dragă cupa plină

Cu nectar de sărutări!

Gura-i mică, dragăstoasă,

Subt îmboldul unuî dor,

Este cupa voluptuoasă

Ce vrăjește-al meü amor.

Sărutare! Sărutare!

Din ce lume oare ești,

De aducă așă schimbare

Vieții mele sufletești?

Tu ești viață, ești beție,

Tu deschideți senine zări,

Puî în suflet poezie,

Daî gândirei dulci visări!

N. RADULESCU-NIGER.

Sborul porumbeilor. Dl Ziegler publică în „Zoologischen Jahrbücher“ câteva observații interesante privitoare la iuțea porumbeilor călători. Pentru distanțe mari (100—600 kilometri), iuțala mijlocie a celor mai buni porumbei călători nu trece de 1100—1150 metri pe minut; dar vântul favorabil sporește această iuțală și poate să-i ducă 1600 de metri și rareori până la 1950 de metri pe minut. În schimb, cu vântul contrar, sborul e întârziat și iuțala, urmând viteza vântului, nu e decât de 500—800 de metri pe minut. Furtunile, ploaia, ceața, nourii joși, pot de asemenea să jenez paserile în orientarea lor și să le reducă la viteza mijlocie a sborului. Porumbeii călători nu se ridică la înălțimi mari și nu întrebuințează marile viteze ale vânturilor cari domnesc la 2000 de metri și mai sus. În Germania porumbeii nu se ridică la înălțimi mai mari de 1000—1500 de metri; adeseori ei zboară la înălțimi foarte mici, mai cu seamă în casuri de vânt contrar.

Dervișii urlătorii și invertitori.

Începând să scriu aceste schițe, nu știu cum ar fi mai potrivit să le prezint: în colorile umorului ori să me servesc de tonul serios al sbiciuirii? Ambele aceste două genuri își reclamă cu tot dreptul potrivirea pentru cele ce am să povestesc mai la vale; căci între curiozitățile Constantinopolului nu este poate nimic mai ciudat, mai vrednic de ris și de batjocorit, ca ceea ce prezintă acolo dervișii. Iată totodată și cauza care îndeamnă pe toți străinii, cari se abat în capitala Turciei, ca să viziteze și pe aceștia.

Privind ceremonialul lor religios, își vine să pufnească de ris și tot odată să te indignezi, căci vezi o surmedenie de prostii ridicole și niște barbarii revoltătoare. Îți pare că nu mai ești în Europa, ci undeva în fundul cel mai depărtat al Asiei; îți pare că nu mai trăiești în secolul acesta, ci pe timpul selbătăciei genului omenesc. Noi europenii moderni, stăm uimiți, căci nici prin vis n'am fi putut crede, că 'n secolul luminii să poată exista așa ceva. Și în uimirea noastră acuș ridem acuș ne indignăm.

Dervișii — precum se știe — sunt niște călugări mahomedani, cari își au sectele în Asia. Istoria lor se începe din veacurile legendare și are multe peripeții și lupte. Dintre toți cei mai renumiți par a fi dervișii urlătorii și cei invertitori.

De și asieni, ori poate tocmai pentru aceea, ei se pot vedea și la Constantinopol; cei mai vestiți inșe se află la Scutari, pe malul asiatic, anume *dervișii urlătorii*.

Cuprinși de cea mai mare curiozitate ne-am dus să-i vedem. Numirea de „urlătorii” ne-a indicat un spectacol animalic, de care nu ne puteam face idee. Nici nu ne-am înșelat în așteptările noastre.

Vaporul cu care trecurăm Bosforul eră plin de turiști cari asemenea se duceau acolo. Erau mulți francezi și germani, domni și dame, veniți din depărtări mari.

Străbătând stradele murdare, sosirăm la localul în care dervișii urlătorii aveau să-și țină serviciul religios. Acesta eră o hărăbură de casă, cu un fel de pidvor, în care un turc cu înfășurare de ovreți încassă taxa de intrare, căci cinstiții derviși urlătorii sunt oameni practici, ei ne cer parale ca să putem vedea cum își fac cultul evlaviei.

Plătind taxa, intrarăm într'un local nu prea mare, în care locul pentru publicul privitor eră despărțit prin o barieră de lemn. Se pare că și bariera aceasta făcea parte din „locul sfânt”, căci dacă cineva își punea pe ea pălăria, numai decât viniă un păzitor și o luă de acolo. Nu ni s'a dat voie, decât numai să ne răzēmăm de ea. Ensaș sala menită pentru serviciu eră simplă, numai părețele din fund, represintând un fel de iconostas, învescut cu negru, eră decorat cu tot felul de instrumente resboine, jos pe pământ câteva piei de oaie și pe o polișă niște tobe, cari nu stērniau de loc niște sentimente evlavioase.

Publicul tot viniă, umplēnd tot locul rezervat, încât incetul cu incetul începū să fie cald. Apucară să se adune unul câte unul și credincioșii, mai cu seamă tineri, între cari și soldați, cari fure primii ceremonios, oferindu-li-se locuri într'un colț jos pe piele de oaie. Dervișii inșe nu se mai iviau; se pare că ei aș-

teptau să se umple sala, intocmai ca arangiatorii unui spectacol.

În sfērșit își făcură aparința și ei. Întēiū veni un bētrân, făcu câteva mătānii în mijlocul salei, apoi intrară alții sārutând pământul, mai urmară vr'o câțiva și în cele din urmă apărū mai-marele lor, șeicul, îmbrăcat în negru, făcu și el mătānii sārutând pământul, apoi se duse la părețele negru, câtă vreme bētrânul se postă în mijloc, iar ceialalți, toți cu turban în cap, își luară loc pe piele de oaie aședate dinaintea barierei. Apoi începură să cante, întēiū unul, care părea a fi un fel de cantor, o melodie care sēmēnă a tēnguirile ovreeșci, apoi urmară toți de odată pe glasul gurii, disharmonios, urf ca niște oameni beți. Publicul stă și se uită, ar ride inșe nu cutează, ca nu cumva să producă scandal; ne uităm uniū la alții, cu mișcări semnificative și sperând că cāntarea aceasta o să înceteze. Inșe nu încetează. Ne vine să ne astupăm urechile, dar nu putem, căci ne-ar vedea dervișii. Răbdăm cu resignațiune, să ne aducem aminte, când am ascultat pe dervișii urlătorii.

În cele din urmă incetară, noi resuflăm mai ușor. O nemțoaie grasă de la Rotterdam, care ședea înapoia mea, scoase un oftat de bucurie atât de strașnic, încât produse un riset în giur de noi.

Bucuria noastră inșe avū numai o scurtă durată. Venerabili derviși se puseră în rēnd tocmai înaintea noastră și începură un nou act al ceremonialului lor, care de sigur o fi fost actul principal, căci a ținut mai mult decât toate bazaconile de pân' atunci.

Aū început să se închine în dreapta și 'n stānga, scuturându-și capul amețitor și cāntând: „Allah, ill Allah!”

Publicul se uită, tot așteptând vr'o schimbare, vr'o trecere într'un act mai înnălțator. Dar când vērū că dervișii nu mai contenesc, că o mână tot înainte făcēnd în continuu aceleași mișcări și cāntând vecinic acelaș cāntec monoton, începū a se plictisi afară din cale.

De odată par că obosiră și ei. Unul, mic și gros, care la început urlă ca un locomotiv, acum abiă mai resuflă, ochii-i ieșiră din orbite, fața-i se înroși ca rucul, pieptu-i se sbătea grozav, încât eră p'aci să cađă.

În momentul acela, mai-marele lor, care pân' atunci stetea la o parte, se puse în fruntea trupei și dând exemplu bun, legānatul în dreapta și stānga, cu scuturatul capului, precum și cāntecul „Allah ill Allah” începū din nou, cu putere și mai mare, par că se întreceră.

Noi ne uitam și nu șcieam dacă vedem niște fanatici, ori proști sau speculanți, cari se torturează astfel numai pentru ca să atragă lumea, să-și facă parale.

Nimene inșe nu-și mai putea contenii risul. Cei 10—12 derviși, cari se închinau și cāntau înaintea noastră, deviniaū din ce în ce mai ridiculi. Fiecare din ei, cum se sforția, ne prezintă câte o figură demnă de penelul lui Hogart. În deosebit micul și grosul ajunseseră într'o stare de compătimit. Se mișcă intocmai ca omul beat, fără să știe ce face; deschidea gura, voiă să cante, dar nu mai avea voce de loc și nu scotea decât o hărăitură răgușită... De odată, urlând ca un animal, se rostogoli, amețit, fără simțire, în mijlocul salei...

Publicul sări de pe bănci și spāriat voi să iasă iute. Dar localul avēnd numai o ușe, n'au putut da toți năvală pe acolo, ci fiind că fereștile erau jos, sāriră prin acele

afară, ca să nu mai vadă aceasta barbarie. P'acolo eşirăm şi noi.

Părăsind localul, auđiam că cântecul începe din nou şi s'o fi continuat cine ştie până când, poate până ce o fi căduţ toţi . . .

Pornind cu vaporul, toţi călătorii rideam de cele vădute şi ne-am dis :

— Se vede c'am fost în Asia. Numai acolo mai poate fi atâta dobitoocie.

De altă-dată ne-am dus să vedem şi *dervişii învêrtitori*.

Aceştia au templul lor în Constantinopol, aproape de strada principală. E mai spaşios, mai modern, mai frumos. Aici nu se plăteşte taxă de intrare.

Ensuş templul, saū cum i-aş đice, e rotund ; iar locul rezervat pentru public e împregiurul rotundeī, jos în partere şi sus în etagiū. În mijlocul galeriei, este un loc pentru orchestra. În lăuntru pe părete nici o decoraţie ; se vede că dervişii învêrtitori Ńin mai puţin la simbolurī mithice.

De odată întră şapte-spre-đece dervişi îmbrăcaī cu castane lungi, sărută pământul şi se 'nchină şeiculuī, care ocupă locul de frunte. Apoi începe ceremonialul, cântând cât mai urit nu se poate întipui ; iar orchestra din chor, cu nişte instrumente pentru noi necunoscute, îi Ńine un acompaniament diabolic, încât îi vine a crede că auđi o adevărată musică de pisicē. Urechia europeană aşă ceva n'a auđit nici prin cărciumele de la sate. Deosebit excelează cantorul din orchestră, care începe fiecare cântare şi face nişte gixurī ce storc risul tuturor ascultătorilor.

Asta Ńine cam o jumătate de oră. Atunci începe partea a doua, cea de frunte, a ceremonialuluī.

Dervişii se postează în cerc şi la moment lăpêdându-şī castanele, apar cu nişte fuste verđi ; numai unul, un băiat, are fustă albă. Orchestra din chor începe altă melodie, dacă se poate şi mai urită ; toţi îşi pun mânilor pe piept şi-şī fac complimente, până ce ajung la mai-marele lor ; acolo i se închină şi 'n momentul acela îşi deschid braţele şi încep a se învêrti înaintând tot spre stânga şi cum se învêrtesc tot mai repede, fustele tivite jos cu plumb se ridică şi formează un cerc. A vedé şapte-spre-đece cercuri de aceste, toate de culoarea verde şi 'n mijlocul lor cercul alb al băiatuluī, nu este urit, — dar ca cult dumnezeesc, e cam curios.

Intr'aceste învêrtirile devin tot mai repđi, cercurile tot mai largi, cât ochii ne ameşec privind acest val-vêrtej emulator.

Sunt şi câţiva bătrâni, carī abiă mişcă ; dar alţii, în deosebī băiatul, o mână tot mai repede, încât nu mai veđi decât nişte cercuri şi 'n mijloc câte un cap.

Când obosesc, iar îşi pun mânilor pe piept, îşi fac complimente, se duc pe rënd la mai-marele lor, i se închină, apoi de nou îşi întind braţele şi încep a se învêrti unul după altul trecënd la stânga, tot mai repede, ameşitor, încât în tot momentul te aştepti să cadă.

Dar nu cade nici unul . . . Iar urmează o mică pauşă, cu aceleaşi complimente ; apoi învêrtirea începe din nou . . . Cât Ńine, nu şciū, căci uitându-ne vr'un cias, n'am putut să aşteptăm până să cadă vr'unul, ci am eşit, mulţumindu-ne cu atâta cât am văduţ. Şi atâta a fost de ajuns pentru ca să Ńinem minte toată viaţa.

Comparând pe dervişii urlătorii cu cei învêrtitori, cumpêna apreŃiarīi cade în favorul acestora.

Aceia sunt o remăşişă a barbariei îndêrêtnice, iar aceştia represintă o trecere de acolo în lumea civilisaŃiei. Căci de sigur, este mai frumos să lăudăm pe Dumneđu dansând, decât — urlând.

IOSIF VULCAN.

În calea gândurilor...

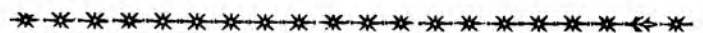
*În calea gândurilor mele
Rêsarī atâta de frumos,
Cu ochi aprinşi ca doue stele,
Cu zimbetul copilăros.*

*Cu umbletul de paşī alene
Ce 'ndoaie dulce-un trup uşor,
Şi când priveşci pe sub srpâncene
Îmī umpli sufletul de dor.*

*O mână albă delicată
Când mi-o întinđi, cu drag o prind
Ş-o faţ-atâta de curată
Cu farmec dulce me cuprind.*

*O vorbă spuī ş-un rîs subŃire
Străbate pieptul meū aprins ;
Ah ! nu me mir c-aşă iubire
Ş-un dor de tine m'a cuprins.*

NORIAN

Cântecul preutesei.

De la cărturării din mărginime cunoscute sunt cântecul unui bujor de preuteasă.

Nu multe cântă dēnsa şi nu cu măestrie învêtată, ci cu cea de la buna natură primită, a ei proprie măestrie, nemijlocit pe coardele inimei cântă ; — imbinând firea-ī blăjini cu o dulce cochetărie.

Toată arta stă în felul acesta de cântare — cu totul propriū şi particular, — de acea s'a dus veste şi poveste de „cântecul preutesei“ . . .

Măndre sunt — nu-ī vorbă — cântările aceste, ca tot ce cântă măestrul nostru popor.

Mărgăritare sunt, de şi nu sunt de pe fundul mării, ci izvodite în fundul inimei femeiei române, celei ce nu ştie de viclenii.

Nu sunt scilpicioase, dar mult sunt duioase. Nu se vënd în preţ de bani, dar' mai scumpe ne sunt, decât aurul şi argintul. Tesaurul inimilor, pe care furii nu-l sapă, — rugina nu-l prinde . . .

Şi melodia lor?! . . .

Nu sunt artist, nu v'o pot redă — şi dacă artist aş fi, nu m'aş încumeta . . . Cine le aude, nu le mai uită . . . Idealul duioşiei duioaselor noastre cântece — cântate şi simŃite . . . Inimă de piatră să ai — şi te îndoi de fecioreasca melodie populară, care de la inimă vine şi la inimă pētrunde . . . Ca telefonul — imediat

B U N Ă D E M I N E A Ț Ă !

— și totuș nu ca telefonul; — nimic mechanic, ci totul direct, pur, nefalsificat, — omenesc...

Așă-î merg cântecele:

I. „Al dorului”.

Bade-o nu ți-a fi păcat?! . .
 Și-aseară te-am așteptat
 Tot cu foc și cu lumină
 Și cu dor de la inimă; —
 Dac'-am vîz't, că nu mai vii,
 Mi-am pus *dorul* căpătîi,
 Cu *witul* me-'nvîlîi . . .
 Doamne, — reu me odichnîi! . .
 Peste noapte mi-am visat,
 Tu, par' că, m'ai sărutat . . .
 M'am trezit, te-am pipăit,
 Dar' nimica n'am găsit . . .
 Numai dorul inimîi
 Scris pe fața perinîi
 Cu cerneala ochilor,
 Ochilor fărtașilor —
 Și cu peana genelor,
 Genelor surorilor . . .

II. „De blăstēm”.

De-ar fi lăsat Dumnezeu,
 Ce iubesc să fie-al meu —
 Și să mor, când o-î vrea eū;
 N'ar fi lăsat nici-un reu . . .
 Bade, spin de mărăcine,
 Tu nu ai milă cu mine! . .
 Reu îmi pare după lume,
 Eū me trec — și ea remâne . . .
 Bate Doamne pe badea,
 Că el mi-a rupt inima —
 Și mi-a rupt-o tocma-'n dece,
 Cătu-î lumea nu-mi mai trece . . .

Pe urmă totuș î pare reu fetei, că a blăstemat pe badea — și astfel își îndreaptă greșul :

Dorul de la badița,
 De l-aș pute adună;
 L aș ară, l-aș semănă . . .
 Singură l-aș seceră.
 Și l-aș face stog în șură —
 Și l-aș îmblăți — singură.
 Și l-aș face-o azimioară,
 Coaptă 'n sîn la inimioară,
 S'o dau badii — să nu moară . . .

III. „De când i se vede numai căciula.”

De căciula badiică-î e vorba . . . Bădica George este un chipeș ciobănaș, rumen la față ca bujorul, sdravên ca fiul codrului, sulejet la făptură și oblu la statură, ca brădetul cu care împreună a crescut; — are pîr castaniu buclat ușor pe umeri și are ochi de vultur . . .

Și Ileana?! . . Ileana este băciță la stână, cu pîrul galbên, cu ochi sglobii, — obrajii neauă și sânge ca sănătatea, — trușorul ușor și mlădios ca hărnicia . .

Bădica George are și oi destule; — acū doî anî a scăpat și de pacostea cătăniei; — n'ar avea la ce mai ciobăni, — i-ar fi rîndul să se 'nsoare . . .

Și Ileana?! . . Ileana de ađi vară și-a pus ochii

pe George și — necerută neîntrebată — și-a dat și inima pe urma ochilor . . . Nimenui nu s'a mărturisit, ci toate s'aî întemplat în taină — taină mare — necerută, neîntrebată . . .

De toamnă se iaū munteni . . și ea, sêrmana Ileană, trăgea nădejde, că George o va luă de toamnă . . nu se mai duce în țară, căci are oi destule, a scăpat și de cătane, — și i-ar fi rîndul să se 'nsoare . .

De n'ar fi așă, — apoi pentru ce ar fi prididit-o George ađi vară la ăiua ursului¹ în smeuriș sub Piep-tinătoare² — și numai iac' așă pe negândite o-a strins și a sărutat-o? . . Și pe scaune³ la muls . . pentru ce-î șede totdeauna alături? . . Și când se jucă hora în bătătura la Pălie și la Sântilie și la Ană-foca⁴ . . pentru ce s'a prins George tot numai de Ileana? . . Pentru ce i-a făcut furcă și fuse împistrite numai ei? . . Și când i le-a dat la tuns la Stăuleac,⁵ de ce i-a ăis, că-î este dragă și — pentr'un fus gura s'o dus?! . .

Ileana trăgea nădejde cu dreptul, dar pârlița de toamnă a sosit cu strâmbul. Și nu-î de vină George, că el asemenea dor avea — și-ar fi vrut din toată inima să ieie pe mândra de Ileană . . Dar de geaba. El avea mamă bêtănă și-un frate mai mare și mai multe mătuși . . Și când de sâmbătă sara a coborit la sat, le-a spus tuturora dorul lui și planul lui și voia lui . . Dar' sfatul bêtănilor a fost altul . . Nu se cade să se 'nsoare George, pân' ce nu și-a făcut casă . . În mărghimeea noastră nu s'a mai pomenit una ca asta. — Rușinea aceasta n'o ia asupra-și pentr'o lume baba Stana, mama lui George, nici celelalte rudenii toate. — Și-apoi Ileana e fată săracă, cum s'o ieie George, care poate peți și la juratul satului, că are oi destule și e fciior de lege și a scăpat de reul cătăniei?! . .

Așă a eșit lucrul din sfatul bêtănilor . .

Și George, fciior ascultător, și-a frânt inima; — dar sfatul bêtănilor a ramas biruitor.

Și altă ăi — duminică de dimineață — George eră sculat, s'a leșiat, s'a îmbrăcat nou de nouț din cap până 'n picioare și s'a dus la biserică; — cine șcie când va mai pute merge?! . . Dup'ameađi eră jocul junilor, dar George n'a vrut să șcie de ei, ci a încălecat pe dereșul boiestru și de vremea strungii⁶ de sara eră pe loc la stână . .

Căt l-a zărit Ileana, inima-i a tresărit puternic „Nu me ia — se duce”, așă i-a șoptit, apoi un simț tainic de intristare s'a lăsat pe sufletul ei, greț ca plumbul. Și n'a dat față cu George, ci s'a ferit a margine sêrmana, ca să-și șteargă lacrimile cu flodori de la manea ei.

Șiea acuma totul sêrmana de Ileana. — Bădica — prîmenit foc — cu haine noue din cap până 'n picioare . . semn reu . . așă se duc mocanii la țară . .

„Cu cămășuța nouă,
 Cu inimuța-'n doue” . . .

¹ Macaveii = 1-a august.

² Platoul verde al unei stânci, unde se pieptină și se prîmenesc cei de la stână.

³ Niște groși de brad, pe cari șed bacii, când mulg oile.

⁴ Pălia = ăiua Stei Mărine, 17 Iulie. Sântilia = Maria Magdalena, 22 iulie. Ană-foca = Adormirea Stei Ane, 25 iulie. Nu se tunde în ăilele aceste, că „bate piatra.”

⁵ Stăuleac = demin. de la staul, loc închis pentru tunsul oilor.

⁶ Strungă = loc îngrădit pentru mulsul oilor.

Apoi de primăvară vin :

„Cu cămășuța neagră,
Cu inimuța 'ntreagă“ . . .

Toate deageaba sînt . . . Sfatul bătrînilor a ramas biruitor în cearta cu dorul — și Ileana n'avea ce face.

Măne și des de dimineață George își alegea oile la Sănuți.¹ Ileana, stîmpăr și așa n'avea, și-a făcut lucru p'acolo și a cântat lin, dar' în auș, așa :

„Tu te duci, bade, sărace,
Eu, cu dorul, ce m'oi face?“ . . .

Și George a aușit-o și i-a respuns așa :

„Tu t'eî face, mândro, bine,
Că satul cu tin' remâne; —
Dar' io-oi face, mândro reu,
Că me duc din satul meu —
Și me duc cu dorul teu . . .

Degeaba! Sfatul bătrînilor a biruit și George n'avea ce face . . . Și când trecea deapărînd, băieții au ridicat turma și a pornit-o încet spre Piatra-tăiată către țară . . .

George s'a întors la stîna, și-a luat rămas bun de la tovarășii, de la băcițe — și de la Ileana . . . Cu glas duios, cu gândiri multe, dar cu vorbe scurte, cum e obiceiul românului. Nu-și pierde el timpul cu dichisiri lungi de dragoste. Dragostea în inimă trăiește, acolo i-e locul, nu pe buze . . . Și pe urmă, ce e scris e scris — și trebuie să se întempe, — d'aci încolo apoi grija Domnului . . . George s'a luat cu pași repeși după turmă . . .

Ileana n'a țis nimic; — numai doue lacrimi mărturisindu de taina ei, că i se scurgeau furiș pe obrăjioare. S'a uitat lung după George în scapăt și i-a cântat așa :

„Drăguși brați 'ncetinași
La ce foc ve legănași?! . . .
— „Cum să nu ne legănăm,
Că noi singuri remănem! . . .
Și peste doue-trei țile
Muntele pustiū remâne . . .
Strunguțe fără oite,
Scaune fără băcițe,
Lăsători? fără păstori,
Izvoare făr' de ciopoare“ . . .
— „Săraca bătătura,²
Cine o-a mai matură?! . . .
„Pășerica cu coada,
Veniul când a șuieră“ . . .
— „Leagănă-te vîrf de brad,
C'asară sînd o 'nserat
Și jipul⁴ s'oi legănat!“ . . .

¹ Sănuți este un cercuit mare, de regulă preșerat cu lespeși de piatră, pe care se pune sarea pentru oi, care trebuie dată regulat de 2 ori pe săptămână.

² Din cauza desimeii codrului, ori a stîncilor, prin munte nu poți străbate, decât pe anumite căli, deschise de ciobani, acestea sînt lăsătorile.

³ Bătătura, locul plan bătut dinaintea stînei, așa dicînd curtea stînei.

⁴ Jipul crește numai pe vîrfurile munților, peste linia brațului, care crește mai jos, — de aci ploștină . . .

— „Lasă-l să se legene,
Că jipu-i în vîrf la bine,
Nu-i în ploștină ca mine!“ . . .

Iubite cetitorule! De vei călători vr'odată 'n măr-ginime și vei vrea să auși un cântec sfășietor; — să-ți cauți un maestru în fluer și o guriță de măr-gineancă și să-ți puni să-ți cânte doina Ilenei: Decînd badea, drumet de țară, acuș scăpată în zare . . . acuș . . . „i se vede numai căciula“ . . .

N. MANEGUȚIU

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

(Urmare.)

Episodul al doilea.

La turci.

V

Poc! Poc!

Eră un deșert mare și sêlbatec, plin de plante sbur-lite și ciudate, acele plante ale Orientului, cari par ca niște animale sêlbatece. Umbra lor mărîtă de lumina slabă a stelelor, se întindea pe pămînt în toate păr-țile. La dreapta, grămada confusă și greoaie a unui munte, poate Atlasul! . . . La stînga marea, nevêdută, dar care se aușia rostogolindu-se înăbușit. O adevêrată visuine pentru a ispiți animalele sêlbatece.

Cu o pușcă înaintea lui, cu cealaltă în mână, Tartarin din Tarascon puse un genuche pe pămînt și așteptă. Așteptă un cias, doue ciasuri . . . Nimic! . . . Își aduse aminte că în cărțile sale, omoritoriî cei mari de lei nu mergeau nici odată la vênătoare, fără a luă cu ei un ied pe care îl legaū la cățiva pași înaintea lor și îl făceau să strige trăgêndu-l de labă cu o sfoară. Neavênd un ied, tarasconezului îi veni în gînd a încercă să imiteze și începū a behăi cu o voce de capră: „Me! . . . Me!“ . . .

La început forte încet, căci în adâncul sufletului tot îi eră frică că-l vor auși lei, apoi vêdênd că nu venia nimeni, behăi mai tare: „Me! Me!“ Nici acum nimic. Nerăbdător începū cît putū de tare, de câteva ori: „Me! me! me!“ dar cu atăta putere că iedul putea fi luat drept un boū.

De-odată, la cățiva pași înaintea lui, ceva negru și uriaș se lungi jos. Tartarin tăcū. Acel ceva se aplecă, mirosiă, săriă, se tăvăliă, fugea în galop, apoi reveniă și se opriă pe loc. Eră leul fără nici o îndoială! . . . Acum se vedea bine cele patru labe scurte, gâtul seū grozav, și doi ochi, niște ochi mari cari străluciau în întunec . . . Pușca la ochi! poc! poc! poc! S'a făcut. Apoi numai decăt o săritură înapoi și pumnalul de vênătoare în mână.

La detunătura impușcătorei tarasconezului, un urlet grozav rêsponse.

„Și e destul!“ strigă bunul Tartarin și spriginit pe picioarele sale puternice se pregătiă să primească bestia; dar bestia avea mai mult decăt îi trebuia și porni la fugă urlând. Cu toate acestea Tartarin nu se mișcă. Așteptă leoaica . . . tot ca în cărți! . . .

Din nefericire leoaica nu venia. După o așteptare de două, trei ciasuri, tarasconezul obosi. Pământul era umed, noaptea devenia răcoroasă, vântul de mare pișcă.

„Dacă aş trage un somn până ce se va face ziua?” își duse el și pentru a evita reumatismul, voi să se folosească de cort. Dar lucru dracului! Acest cort era de un sistem atât de ingenios, dar atât de ingenios, că nu putu cu nici un preț să-l deschidă.

Se căsni și asudă un cias întreg, blestematul de cort nu se deschidea. Sânt umbrele, cari pe o ploaie torențială, le place a face astfel de boroboațe.

Obosit de luptă, tarasconezul aruncă cortul la pământ și se culcă deasupra lui, injurând ca un adeverat provençal ce era.

„Ta, ta, ta, ra, tarata!..

— Ce e acolo? — făcu Tartarin deșteptându-se tresărind.

Erau trompetele vânătorilor Africei, cari sunau deșteptarea la casarmele din Mustafa. Omoritorul de lei își făcu ochii uimit. Și el se credea în pustiu! Șciți unde era? Într'un răzor de anghinare, într'o plantațiune de conopide și alta de sfeclă. Sahara lui avea legume... Foarte aproape de el, pe coasta frumoasă din Mustafa de sus, vile algeriene, toate albe, luciau în roua zorilor; s'ar fi putut crede în mijlocul căsuteilor din împregiurimile Marsiliei.

Înfățișarea burghezească și plină cu grădini de glume a acestui peisagiu adormit, incremeni din cale afară pe bietul om, aducându-l într'o dispoziție urită.

Oamenii aceștia sânt nebuni, de-și sădesc anghinarea în vecinătatea leilor... căci, în fine eu n'am visat... lei vin până aici... iată dovada... Dovada, erau petele de sânge, pe cari animalul fugând, lăsase în urmă-i. Aplecat peste aceste urme de sânge, cu ochiul așintit, cu revolverul în mână, curajosul tarasconez ajunsese din anghinare în anghinare, până la un câmp mic cu ovės. Iarba călcată, o baltă de sânge și în mijlocul bălții culcat pe o parte, cu o rană mare la cap, un... ia ghiciți ce?..

Un leu, dău!..

Ași! un măgar, unul din acei măgăruși, cari sânt atât de mulți în Algeria și cari se numesc bou-wignots.

VI

Sosirea leoaice. — Luptă grozavă. — La întâlnirea iepurilor.

Întăia mișcare a lui Tartarin la vederea nenorocitei sale victime, fu o mișcare de necas. E într'adevăr atât de departe de la un leu la un măgar!.. A doua mișcare fu de milă. Sărmanul măgăruș era așa de frumos și avea un aer atât de blând! Pielea costelor încă caldă se ridică ca talazuri. Tartarin inghinchie și cu capetul brăului se algerian, încercă să oprească sângele nenorocitului animal, și acest om mare ingrind micul animal, era tot ce ve puteți închipui mai mișcător.

La atingerea mătăsoasă a brăului, măgărușul care mai avea de două parale viață deschise ochii se marî cenușii, clătină de 2—3 ori urechile sale lungi par că ar fi dis: „Îți mulțumesc! Îți mulțumesc!”.. apoi o ultimă convulsione îl scutură din cap până în coadă și nu mai pișcă.

„Negriciosule! Negriciosule!.. strigă de-odată o voce înecată de grije. În acelaș timp, într'un desis

crecile se mișcă... Tartarin de abia avu vreme să se ridice și a se pune în gardă... Era leoaica!

Ea sosia grozavă și răcnind, sub forma unei alsaciene bătrâne, cu bonetă, înarmată cu o umbrelă mare, roșie și cerându-și măgarul la toate ecurile din Mustafa. Ar fi fost mai bine pentru Tartarin, să aibă a face cu o leoaică infuriată, decât cu aceasta bătrână reutăcioasă. Însedar se încercă nenorocitul a-l lămuri cum se petrecuse lucrurile, că luase pe Negriciosul drept un leu... Bătrâna cređu că voeșce să-și bată joc de ea și scoțend energice „tarteifi!” se năpusti asupra eroului, cărându-i cu umbrela. Tartarin cam incurcat se apără din toate puterile, împiedecă loviturile cu carabina, asudă, găfăia, săriă, strigă: „Dar cucoană... dar cucoană...”

Du-te de te plimbă! Cucoana era surdă și puterea ei îi-o dovedia în deajuns.

Noroc că o a treia persoană sosi pe câmpul luptei. Era bărbatul alsacienei, cărciumar și ce e mai mult, un bun socotitor. Când vedu cu cine are a face și că omoritorul nu voia alt ceva decât să plătească prețul victimei, desarmă pe nevastă-sa și se invoie.

Tartarin dădu două sute de franci, măgarul prețuia cel mult dece. Acesta e prețul obișnuit al măgărușilor pe piețele arabe. Îngropară pe bietul Negriciosul la rădăcina unui smochin și alsacianul înveselit de culoarea douros-ilor tarasconezii, poși pe erou să imbuce ceva în cărciuma care se găsia la câțiva pași de ei, la marginea drumului.

Vânătorii algerieni venia să mânânce acolo în toate duminicile, căci câmpia era plină cu vânat și două leghe împregiurul orașului nu se găsia un loc mai bun pentru vânătoarea de iepuri.

„Și lei? — întrebă Tartarin.

Alsacianul îl privi foarte uimit: „Lei?”

— Da... lei... îi vedeți câte odată? — reluă bietul om cu mai puțină siguranță.

Cărciumarul isbucni în risete:

„Ah! foarte mulțumesc... lei... dar pentru ce?”

— Așă dară nu sânt lei în Algeria?”

— Dău nu i-am vedu nici odată... Și cu toate astea locuesc de douăzeci de ani în provincia aceasta. Dar mi se pare că am audit vorbindu-se... mi se pare că în jurnale... Dar e mult mai departe, acolo, la Sud...

În acel moment sosia la cărciumă. O cărciumă de mahala, cum se ved la Vaures sau la Pantin, cu o creangă veștidită dedesubtul ușei, bile de biliard zugrăvite pe pereți și această firmă inofensivă:

„LA ÎNTÉLNIREA IEPURILOR“.

Întélnirea iepurilor!.. O Bravida, ce amintire!..

(Va urmă.)

Dialog de menagiū.

— Dar nu mai sfērșeci cu toaleta, drăguț? Grăbește-te că venim prea târziu.

— N'am așteptat ca să me îndemnă dta la grabă; eu me grăbesc deja de două ore.

Deștepteanu se duce la Morgă ca să ceară cadavrul unui neam al seū mort subit pe stradă.

— Are vr'un semn particular după care poți să-l cunoști? întrebă paznicul.

— Da, e surdo-mut.

SALON.

Instalarea mitropolitului Mețianu.

Evenimentul cel mai de frunte al săptămânei este instalarea arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu la Sibiiu, care are să se facă duminică la 12 martie n. cu mare pompă.

Dăm deocamdată schițarea celor petrecute la Arad, unde noul cap al bisericii gr. or. române din Transilvania și Ungaria a servit pân' acum ca episcop, timp de 24 ani; programa drumului spre Sibiiu; iar despre actul instalării, care se va petrece după eșirea foii noastre, vom raporta în nr. viitor.

Pastorală de despărțire.

Alegerea fiind întărită și de Maj. Sa, În. Pr. SSa noul arhiepiscop și mitropolit a depus jurământul de credință monarcului, apoi întorcându-se la reședința sa de pân' acum, a adresat clerului și poporului eparhial al Aradului o pastorală de adio, prin care mulțumește tuturor pentru dragostea cu care l-au întâmpinat și pentru spriginul ce i-au dat la îndeplinirea grelei sale chemări, rugându-i pe toți să-i păstreze și în viitor aceeaș dragoste.

„Din parte-mi, dice apoi, sânt liniștit în sufletul meu, că în tot decursul arhieriei mele, am lucrat din toate puterile, la apropierea tuturor a lor noștri tot mai mult de lumină și cultură, și prin acestea de bine și fericire, scopul suprem al omului. Dacă înse nu-mi va fi succes a atinge aceasta în cea măsură, precum aș fi dorit și eu însu-mi din inimă, cauza pot fi nu numai greutățile timpului, dar și împregiurarea, că de multe ori n'am întâmpinat spriginul necesar, din toate părțile, de unde eram în drept a-l aștepta*.

În sfârșit, spre a da un exemplu modest pentru spriginirea bisericii și a școlii, accentuază că înainte de 20 de ani a înființat din banii sei o tipografie, pe care a donat-o diecesei. Averele acelei tipografii a crescut pân' acum la suma de 45.000 fl., cătră care — afară de sumele ce a dat pentru seminar și pentru alte scopuri de binefacere, — acum mai adauge 10.000 fl., pe care o destinează ca fond inalienabil diecesan, din al cărui venit să se ajutoreze bisericile sărace din diecesa Aradului.

Doxologie solemnă.

Luni la 6 martie s'a serbat în catedrala gr. or. aradană doxologie solemnă, cum nu s'a mai ținut acolo. Protopresbiterii și preoțimea din toate părțile diecesei, aparținătoare consistorului aradan, în număr de vr'o patru sute și poporul eparhial în număr de vr'o 5000, a ținut să-și facă datoria, aducând omagii de pietate, de recunoștință și de mulțumită fostului episcop și acum mitropolit al lor.

Cântările rituale le-a cântat renumitul cor al plugarilor de la Chiseteu.

După serviciul divin solemn, la care au participat mai mulți preoți, distinsul protopresbiter al Ienopolei, părintele Constantin Gurban a rostit o cuvântare elogiasă, aprețind activitatea episcopului care

se depărtează acum din diecesă, pentru a ocupa demnitatea de arhiepiscop și mitropolit la care a fost înălțat de congresul electoral al bisericii.

Mitropolitul adânc emoționat, respunse între lacrimile de durere și de bucurie ale credincioșilor, mulțumind clerului și poporului, pentru iubirea ce i-a arătat-o și în momentul despărțirii, rugând pe toți a conserva și în viitor aceasta iubire și mitropolitului, sfintei noastre biserici și instituțiilor noastre culturale, — împărțind tuturor binecuvântarea arhierască.

Actul acesta solemn, plin de momente emoționatoare, a stors lacrimi în toți ascultătorii; apoi întregul cler și popor a însoțit pe Prea Sfințitul, cu ovațiuni entusiaste, până la reședință.

Protopresbiterii și preoții au intrat în reședință și s-au luat remas bun de la fostul lor episcop.

Mirenii la mitropolitul.

Apoi au urmat mirenii, precum și delegația Asociațiunii naționale aradane, în numele cărora a salutat pe În. Pr. SSa dnul Petru Truța.

Prânț festiv.

La mieznoapte a urmat un prânț festiv de adio, la care au luat parte căpăteniile autorităților publice, civile, militare și preoțești.

Consistor plenar.

Marți s'a ținut consistor plenar, în care conducerea diecesei s'a concredut vicarului Iosif Goldiș, iar în lipsa acestuia, părintelui Aug. Hamsea, chirotesit arhimandrit de curând, pe temeiul unui vot de mai înainte al sinodului arhieresc.

În ședința aceasta mitropolitul s'a luat remas bun de la membrii consistorului. În numele membrilor a ținut un discurs de adio dl dr. Nicolae Oncu.

Drumul spre Sibiiu.

În. Pr. SSa mitropolitul Mețianu a plecat din Arad mercuri la 8 martie n. la orele 12 din zi, petrecut la gară de mulțime de preoți, fruntași și popor.

Conform programei, avea să fie întâmpinat de preoțime și de credincioși la toate stațiile.

Deosebit strălucită primire s'a făcut la Radna, de protopresbiterul Vas. Beleş în fruntea clerului și inteligenței din acele părți; iar la Soborșin, marginea diecesei aradane, credincioșii acelei diecese s-au luat remas bun de la fostul lor episcop.

Întrând în Transilvania, prima întâmpinare a fost fixată la Ilia-de-Mureș, de cătră poporul în frunte cu protopopii Iliei și al Dobrei.

La Deva s'a presintat clerul și poporul din protopresbiteratele Deva și Geoagiu.

La Orăștie, altă întâmpinare solemnă, în frunte cu protopopul V. Domșa, cu preoții, funtașii inteligenței române și poporul.

La Vințul-de-jos vini întru întâmpinare administratorul protopopesc din Alba-Iulia, cu clerul și poporul credincios.

La Sebeșul-săsesc a fost întâmpinat de clerul și poporul de acolo, în frunte cu protopresbiterul Sergiu Medean.

La Mercurea s'a făcut primire și mai mare, prin clerul și poporul din împregiurime, în cap cu protopopul Droc. Peste noapte mitropolitul a remas aici, la protopopul.

Joi înainte de miadădi s'a continuat călătoria spre Sibiu, făcându-se primire la toate stațiile și sosind în Sibiu la orele 12 și 40 m. din zi. Aici mitropolitul a fost primit de consistorul mitropolitan și arhiepiscopul, în frunte cu vicarul dr. Ilarion Pușcariu și de un foarte numeros public.

Apoi cortegiul se puse în mișcare spre oraș, având în frunte trăsura cu patru cai a mitropolitului, lângă care ședea vicarul dr. Ilarion Pușcariu, descălcând la reședința mitropolitană, unde apoi numai de-cât urma să recepționeze.

Astăzi vineri și mâine sâmbătă În. Pr. Ssa a făcut și face visite și se ieș ultimele dispoziții pentru instalare.

Instalarea.

Actul solemn al instalării, ne spune „Tribuna“ se va face duminică, 12 l. c. în biserica catedrală. Aci se va întruni consingul convocat. Vor mai lua loc în biserică toate corporațiunile și delegațiunile autorităților, cari sînt invitate special. Sînt invitate toate confesiunile, între cari în primul loc consistorul mitropolitan din Blaș.

După actul instalării și sfînta liturgie urmează recepțiunile oficioase în reședința mitropolitană.

La 2 ore d. a. se ține marele banchet, în sala de la „Gesellschaftshaus“, pentru care s'au făcut invitații deosebite. La banchet musica militară va amușă oaspeții.

Sara se va face o mare retragere cu torțe, în frunte cu musica militară. În fața reședinței Reuniunea de cîntări va cînta câteva piese. Un mirean va rosti o cuvîntare potrivită.

Luni se va ține consistor plenar, sub președința noului mitropolit, care își va începe activitatea prin actul acesta.

Ilustrațiile noastre.

Felix Faure. În politică a făcut de curînd mare senzație moartea grabnică a lui Felix Faure, președintele republicei franceze. Eră deplin sănătos, n'a bolit nici o zi, cînd a fost lovit de apoplexie și a murit. Felix Faure s'a înălțat din popor la strălucita poziție ce ocupase. În tinerețe a fost ucenic de tîbăcar și în cele din urmă a ajuns creatorul alianței francezo-ruse. A avut șeptedeci de ani.

Bună demineată! Ceț ce se scoală tîrziu, nici idee n'au cît de frumoasă e demineata! Câte plăceri aduce aceea spiritului și corpului. Nimene nu știe aceasta mai bine, decît cameriera Mariți, la care în toată demineata se ivește sub fereastă un tiner frumos, oferindu-i un trandafir și urîndu-i: „Bună demineata“.

LITERATURĂ.

Sciri literare. Dl. Titu Maiorescu a scos la lumină un nou volum din „Discursurile“ sale parlamentare, al III, cu o introducere, care conține o privire asupra desvoltării politice a României sub domnia lui Carol I. — Dl. Th. D. Speranția a publicat un nou volum, al patrule, de „Anecdote Afumate“. — Dl. Stefan Cruceanu a scos de sub tipar un volum de poezii intitulat „Lacrimi“ și dedicat dluui Titu Maiorescu.

Femeie. Compatriota noastră, dna Neli I. Cornea a publicat sub titlul acesta conferința sa ținută de curînd la Ateneul din Bacău. Întocmai ca cea publicată de noi anul trecut, despre influința femeii, lucrarea prezintă a dnei conferințiere ne destăinuie multă cetire, inteligență și o inimă simțitoare. Accentuază că misiunea femeii este a fericii; apoi se ocupă mai pe larg de mișcarea feministă modernă și spune că emanciparea femeii de mulți este neînțeleasă, emanciparea nu însemnează o libertate nemărginită în cochetărie și aventuri, ci este o concepție nobilă care pe lângă drepturi impune și datorii, d'a propaga binele omenimii, ideile de iubire și frăție, să convertească societatea la religia virtuții, combatînd imoralitatea și luxul, jocul de cărți, duelul și alcoolismul. Scopul prim-ordial al emancipării este educațiunea femeii.

Piese teatrale noue. Au apărut următoarele piese teatrale noue: „Mița cu clopot“ comedie populară cu cîntece și joc într'un act și „Gărgăuni dragostei“ comedie din viața socială, într'un act, — amîndouă de Iosif Vulcan.

O colecțiune de cîntece ostășești. Dl. V. V. Hausmann, în Bielitz, Silesia, pregătește o colecțiune de cîntece ostășești în toate limbile monarhiei. Se adresează deci cătră toți rezerviștii și concediații, cari șciu asemenea cîntece, să i le trimită, ca colecția să fie cît mai completă.

TEATRU.

Societatea pentru fond de teatru român. Aflăm cu bucurie, că publicul românesc arată din ce în ce mai multă căldură față de aceasta societate, care are menirea să înființeze și dincoace de Carpați un teatru național românesc. Din mai multe părți se cer statute spre a se pute înscrie membri. Este de dorit ca spriginul acesta să ia un avînt cît mai mare. Comitetul face pregătiri pentru adunarea generală, care anul acesta are să se țină în 4/16 iulie la Abrud, unde inteligența română a invitat societatea cu atîta dor. Secretarul comitetului prepară pentru tipar Anuarul, care de asta-dată va conține și o rubrică nouă și foarte binevenită, mișcarea teatrală la noi, un modest început al înființării teatrului național român.

Teatru românesc în Alba-Iulia. Reprezentația teatrală arangiată de curînd de tinerimea economică, precum cetim în „Gazeta Trans.“ a reușit bine. S'a jucat „Prologul“ de Iosif Vulcan și „Întemplantă curioasă“, comedie în 3 acte tradusă din italienește de M. Velcean, de cătră următorii tineri țărani și frumoase Româncețe, parte ca diletanți, parte ca cîntăreți și călușeri: Anghel Rosca, Silvestru Ciubrudean, Iuliu Timișan, Georgiu Cricovean, Ioan Nicoară, Augustin Betenzan, Michail Cioancă, Ioan Ciuhat, George Ieneșel, Ioan Muică, Petru Barb, Nicolau Mărginean, Ioan Cosmos, Dumitru Muntean; Floarea Spinean, Letiția Rada, Maria Muică, Ana Molnar, Victoria Timișan, Floarea Betenzan, Ana Cîmpean și Eva Stein. Toți aceștia și-au jucat rolurile, foarte grele pentru ei, cu un succes, ce a trecut peste așteptare. Cu deosebire cîntările și jocurile de călușeri au plăcut mult, fiind des aplaudate. Părea, că adie vîntul, căci panglicele lungi, în colorile noastre iubite, ce atîrnau pe frumoasele costume ale fetițelor înșirate pe scenă în fața numerosului public, sburau în costum în dreapta și în stînga. Iți eră mai mare dragul să privești spre scenă.

Reprezentare teatrală în M. Solymos. Tinerii români din comuna Boholt au arangiat în 9 martie n. o producție teatrală în ospătăria „Csösz” din M. Solymos. S'au jucat piesele „Cinel-Cinel” comedie de V. Alexandri și „Sărăcie lucie” comedie populară cu cântece într'un act, de Iosif Vulcan. După teatru a fost dans.

MUSICĂ.

Reuniunea română de muzică din Sibiiu a dat mercuri în 8 martie n., cu concursul dsoarelor Olivia Bárdossy și Otilia Schell, un concert cu program foarte interesant, în care afară de muzica clasică, vedem reprezentată și muzica populară românească, cu compoziții de dl G. Dima.

Concert la Bacău pentru studenții orădani. Marți la 23 febr. v. (8 martie n.) s'a dat la Bacău în România un concert în favorul celor 17 studenți români de la academia de drept din Oradea-mare, cari n'au mai fost primiți pentru semestrul II, din cauza că s'au declarat solidari cu Bolcaș. Între cei ce ș-au dat concursul la acest concert, este și dna Nelli Cornea, compatrioata noastră, care a cântat pe pian o Rhapsodie de Liszt.

Concertul din Lugos arangiat în sâmbăta trecută, 4 martie, a reușit foarte bine. Escelentul cor al dlui Vidu și de asta-dată s'a distins, precum se va vedea din corespondența ce primim în cele din urmă momente ale punerii sub presă a foii și pe care vom publica-o în nr. viitor.

Concert la Vizocna. Corul bisericesc al plugarilor din Ocna-inferioară (Vizakna) va ține astăzi sâmbătă la 11 martie n. concert de cântări și declamațiuni. După producție urmează dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Evangelia reginei României, despre care am vorbit pe scurt în numărul trecut, este o operă minunată la care regina a lucrat șese ani. Evangelia este scrisă și pictată pe pergament, în chipul cel mai artistic. Fiecare filă este încadrată într'o ramă de argint, frumos încrustată și lucrată. O legătură specială și bogată permite închiderea și deschiderea Cărții sfinte. Trebuie s'o vezi, ca să-ți faci ideea de munca și atențiunea, ce a reclamat această neprețuită podoabă, de artă și frumsețe, cu cari a fost seversită. Evangelia este acum așezată și închisă într'un dulap special de sticlă, el însuș de o frumsețe și o bogăție rară, executat într'adins la Viena, după desemnurile dlui Lecomte de Nouy. Acest dulap așezat pe un fel de masă, care stă pe o postament îmbrăcat în roșu, susține de-a-supra o cupolă aurită, în vârful căreia se ridică coroana regală cu cruce. Dulapul este întreg lucrat în stilul măreței biserice episcopale. Strălucirea aurului se amestecă cu pietrele scumpe și cu pictura artistică executată în verde și albastru, închis și deschis, pe lângă care albul, risipit pe ici pe colo, se pierde cu mult efect. Evangelia stă așezată pe un fel de pupitru aurit, care o susține înclinată înainte. La cele patru colțuri ale dulapului în partea de sus, se ved suspendate patru candelă de aur, admirabil lucrate și împodobite cu pietre scumpe. De giur împrejur, în partea

de mijloc se cetese inscripția ce urmează: „Unindu-se în cuget și simțiri cu prea pioșii întemeiatori ai bisericei episcopale din Curtea-de-Argeș, regina României, Elisabeta, timp de șese ani (1886—1892), a scris și a împodobit cu mâna ei această sfântă și dumnezeiască Evanghelie, în amintirea dragei Sale fiice, princesa Maria” . . .

Un nou doctor în drept. Dl Ludovic Ciato, fiul regretatului Ludovic Ciato, avocat archidieceșan în Blaș, a fost promovat la universitatea din Cluș doctor în drept.

Prelații români în secolii trecuți. Sub titlul acesta dl G. Dem. Teodorescu a ținut de curând o conferență la Ateneul din București. În partea primă conferențiarul a făcut istoricul bisericeii creștine la Români. În partea a doua a vorbit despre diferiții prelați români și învățăceii lor, cari au jucat un rol în țerile românești, enumerând lucrările importante ale lor și făcând apologia vieții lor curvioase și binefăcătoare.

Masa studenților în Brașov. La stăruința corpului profesoral de la școalele medii și superioare gr. or. române din Brașov, în frunte cu dl director Virgil Onișiu, s'a adunat pentru înființarea unei mese a studenților de acolo o sumă considerabilă, încât încă în anul acesta se va începe a se da la 20 de școlari prânz gratuit începând din 5/27 martie și până la 30 iunie v.

C E E N O U.

Hymen. Dl drd Andreiu Ilie, candidat de avocat, și dsoara Marioara Valeria Zigre, fiica dlui avocat Nicolae Zigre din Oradea-mare, s'au cununat joi la 9 martie, în Oradea-mare. — Dl Dimitrie Potoran, subjude r. la judecătoria din Cehul-Selagiului, s'a fidanțat în Budapesta cu dra Maria Pop, fiica regretatului Ioan Pop, fost profesor de limba și literatura română la gimnasiul din Sighetul-Marmației. — Dl George Stoicescu, moșier din România, în duminica trecută s'a cununat cu dsoara Elena Nastasi, fiica dlui Lazar Nastasi, profesor în Brașov. — Dl Petru Bratu din Reșinari și dsoara Maria Puschiță din Seliște ș-au serbat cununia la 5 martie n. în Seliște. — Dl Alexandru Erdöss și dsoara Hortensia Osian s'au cununat la 9 martie n. în Bêrșulde-sus în Sêlagiu. — Dl Ioan Moldovan jun. din Cluș și dsoara Elena Oprean s'au cununat în 5 martie în Sânmiclăușul-mare, comitatul Torontal.

Președintele Academiei Române în pericol de moarte. De curând trenul accelerat ce comunică între București și Iași a deraiat la o stație. Ambele mașini, precum și patru vagoane s'au distrus cu desevêșire, iar patru vagoane au suferit mai puțin stricăciuni. Dintre călătorii doi ênși au murit, alți cinci sânt contusionați mai ușor. Între călătorii se află și dl Petru Poni, actualul președinte al Academiei Române, care înse a scăpat neatins. Dl Petru Poni e de sigur un om cu noroc, fiind că la interval foarte scurt a ramas neatins din doue deraeri. Dsa se află și în trenul accelerat care a deraiat mai acum câțva timp aproape de Zorleni pe aceeaș linie.

Tombola reuniunii femeilor române din Blaș. Reuniunea femeilor române din Blaș a arangiat pentru scopurile sale o tombolă cu multe obiecte de câștig. Tragerea losurilor s'a făcut în 25 februarie, în preșința delegatului guvernului, sub presiunea dnei Aurelia n. Solomon, secretar dl dr. Ambrosiu Cheșian, funcțio-

nând o comisiune de sortire compusă din câțiva bărbați și alta comisiune de dame compusă din dnele Cornelia Deac, Matilda Nistor, Cornelia Hodoș, Livia Domșa, Virginia Precup și drele Aurelia Barițiu și Elisa Bodocan. Numerul losurilor a fost 5000, din care s'au tras 300 cu câștiguri principale. Reuniunea a avut un profit curat de aproape 1000 fl.

Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și giur ș-a ținut adunarea generală în duminica trecută sub presiul dnei Maria Dan, secretar dl I. Berescu.

Călinarul săptămânei.

Duminica lăsatului de brânză Ev. dela Mateiu c. 6, gl. 7, a inv. 7.

Ziua sept.	Calendarul vechiu	Călin. nou	Soarele.
Duminică	28 Păr. Va-ilie	12 Grigorie	6 09 5 47
Luni	1 Cuv. Eudochia	13 Ernst	6 7 5 49
Mărti	2 Mart. Theodot	14 Maiiida	6 5 5 45
Mercuri	3 Mart. Eutropiu	15 Cristof	6 2 5 44
Joi	4 Cuv. Gerasim	16 Henriet	6 0 5 43
Vineri	5 Lart. Conon	17 Gertrud	6 58 5 51
Sâmbătă	6 St. 42 M. d. Amor	18 Alexandru	6 55 5 54

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN. (STRADA ALDAS NR. 296 b.)

A apărut în editura

„Tipografiei și Librăriei diecesane“ din Caransebes: Carti de Religione de dr. Petru Barbu.

Religiunea în școala poporală, indegetări metodice. — Prețul 30 cr.

„Cum învățământul religiunii poate să sădească învățăturile sublimе creștine în inimile elevilor din școala poporală în mod mai rodnic, și cum acest obiect în mod mai corespundătoriu poate să îndrepte privirea și inima tinerimii spre aceea, de ce în adevăr are trebuință, voește să desfășure și scrierea amintită mai sus. Antorul ei ocupându-se, după cum reiasă din lucrare, pe lângă studiile teologice, și cu principiile pedagogiei moderne, ne presintă o didactică specială a studiului religiunii, care cu drept cuvânt merită atențiunea învățătorilor“ . . .

„Foaia Pedagogica“ din Sibiu, an. 1897, Nrii 9 și 10.

Istorieare religioase morale, pentru elevii începători ai școalelor poporale. Prețul 15 cr. (Sub tipariu.)

Aceste istorioare sânt alese și întocmite amăsurat următoarelor indegetări metodice:

„Învățătorul va începe studiul religiunii cu istorisiri despre lucrări religioase-morale. . . Vom propune deci elevilor începători istorioare simple despre facerea de bine, diligență, modestie. . . și peste tot despre referinți morale, cari mișcă fantasia copiilor, deșteaptă sentimente nobile, nutresc și întăresc judecata lor morală. Le istorisim apoi întâmplări și lucrări religioase-morale, al căror obiect să-i facă cunoscuți cu ființa și însușirile lui Dumnezeu, apoi cu omul și în fine cu raportul dintre Dumnezeu și om.

„Dar fiind că în linia primă copiii nostri au să fie creștini, din istorioarele, ce se propun începătorilor, nu pot lipsi momentele mai însemnate din viața lui Isus. Acestea se propun în legătură cu sărbătorile de peste an“ (Religiunea în școala poporală, pag. 9 și 10.)

Istorieare biblice, pentru școalele poporale, aprobate de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebes și Oradea-mare. Ediția II. Prețul 15 cr.

Istorieare bisericicești, pentru școalele poporale, aprobate de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebes și Oradea-Mare. Prețul 15 cr.

Catechismul, pentru școalele poporale, aprobat de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebes și Oradea-Mare. Edițiunea II. Prețul 20 cr.

„Istoriearele biblice“ și „Istoriearele bisericicești“ sânt peste tot cu pricepere alese, iar textul lor e potrivit înțelegerii copiilor. Istoriearele sânt însoțite de câte un citat din sf. Scriptură, de câte un adevăr moral, sau de câte un reasumat istoric, menite a formă cuintesența de pus la tractare pe treapta formală a sistemisării. Toate aceste texturi formează împreună materialul din „Religiunea în școala poporală“, pentru a cărui tractare metodică s'au dat îndrumările trebuincioase în „Indegetările metodice“ ale autorului“.

„Foaia Pedagogica“ din Sibiu, an. 1897, Nr. 21.

Istoria sfântă a Testamentului vechi, pentru școalele medii. Prețul 40 cr.

Istoria sfântă a Testamentului nou, pentru școalele medii. Pretul 40 cr.

Istoria bisericii creștine, pentru școalele medii. Ediția II. Cu 4 portrete. Prețul 50 cr.

„. . . Recomandăm cu căldură aceste cărți învățătorilor și caticeștilor nostri, fiind toate trei manuale de școală lucrute cu multă pricepere de cauză, și corespundend tuturor recerințelor pedagogice“.

(2—2)

„Biserica și Școala“ din Arad, an. XXII, Nr. 35.